

Vesilahden kunnan lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Yleistä kuntarakennelakiluonnoksesta

Kuntien vastuulle on siirretty jatkuvasti vuosittain lainsäädäntöteitse uusia tehtäviä ilman, että on varmistettu onko kunnilla rahoitusta ja muita resursseja tehtävien hoitamiseen tai onko valtio päättänyt rahoituksesta uusiin tehtäviin.

Kuntien resurssit eivät riitä nykyisistä tehtävistä suoriutumiseen ja tulevina vuosina tilanne edelleen vaikeutuu hitaan talouskehityksen ja väestön ikärakennemuutoksen aiheuttaman palvelutarvekasvun johdosta. Tätä ongelmaa ei ratkaista kuntarakennelakiluonnoksessa esitettävillä keinoilla eikä kuntien rajoja siirtämällä.

Uudistuksen jatkovalmistelun yhteydessä on kuntien tehtävämäärää vähennettävä tai valtion rahoitusta kasvatettava, jotta kuntien tehtävät ja resurssit saadaan tasapainoon.

Selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista (ml. poikkeuspeneusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä

Lakiluonnoksen mukaan kunnalla on selvitysvelvollisuus, jos se täyttää yhdenkin selvitystarveperusteen /perusteeseen liitetyn numeerisen mittarin tai mittarit. Selvityspenusteita ovat palvelu- ja väestöpohja, työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakennepenuste sekä taluspeneuste. Vesilahden osalta selvitysvelvollisuuden aiheuttaa useampi penuste.

Selvityspenusteiden sekä niihin liittyvien numeeristen mittarien asettaminen on tulkinnanvaraista. Lakiluonnoksen selvityspenusteet eivät sinänsä kuvaa kunnan elinvoimaa tai kykyä järjestää palveluja. Selvityspenusteissa ei myöskään huomioida kuntien yhteistoiminnan mahdollisuuksia palvelujen järjestämisessä. Selvityspenusteet on asetettu siten, että likimain kaikki Suomen kunnat on velvoitettu kuntaliitosselvityksiin ja tästä johtuen maassa tehdään lukuisia selvityksiä.

Vesilahden kunta on mukana Tampereen kaupunkiseudun kuntien seudullisen yhteistyön tulevaisuuden vaihtoehtoja koskevassa selvityksessä, joka on aloitettu tammikuussa 2013. Selvityshenkilönä työssä toimii Rauno Saari ja selvitys kestää noin vuoden. Työssä selvitetään kuntayhteistyön laajentamismvaihtoehto sekä kuntarakennelakiluonnoksen mukainen kuntien yhdistämismvaihtoehto.

Esityksen sisältämistä määrääjoista ja menettelyistä

Esitetyt määrääajat ovat tiukat, erityisesti rakennelakiluonnoksen mukainen vaatimus, että kuntien on tehtävä laissa edellytetyt selvitykset ja mahdolliset niihin perustuvat yhdistymisesitykset 1.4.2014 mennessä on epärealistinen. Selvityspenusteet ovat niin laajoja ja merkittäviä, että niiden valmistumisen jälkeen tulisi olla huomattavasti enemmän aikaa ennen lopullista päätöksentekoa. Kuntarakennelain voimaantulo ei ole mahdollinen 1.5.2013 alkaen, koska lausunnot annetaan vasta 7.3.2013 mennessä. Voimaantuloa on tarkoituksenmukaista lykätä.

Valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta

Valtioneuvoston toimivaltaa ei tule kuntajaon muuttamisasioissa lisätä, pakkotoimenpiteet tulee rajata luonnoksen mukaisesti erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia koskeviksi.

Kunta- ja palvelurakennemuutokset tulee toteuttaa vapaaehtoisesti paikallisilla päätöksillä.

Valtion lisätuki

Vapaaehtoista kuntien yhteistyön ja kuntarakenteen uudistamisen selvitystyötä tulisi valtion tukea esitettyä suuremmin panoksin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Pirkkalan ja Vesilahden kunnat ovat kunnanvaltuustojen yhtäpitävien päätöksien jälkeen allekirjoittaneet 8.2.2011 sopimuksen PARAS-lain mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen muodostamisesta 1.1.2013 alkaen. Yhteistoiminta-alue kattaa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät päivähoitoa lukuun ottamatta. Yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana toimii Pirkkalan kunta.

Yhteistoiminta-alue on noin 22.000 asukkaan väestöpohjalla ministeriryhmän linjausten mukainen vahva peruskunta (vähintään noin 20.000 asukasta) ja kykenee järjestämään yhteistoiminta-alueen asukkaille tarpeelliset sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut. Vaativampien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä yhteistoiminta-alue tekee tiivistä yhteistyötä Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa.

Hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut voidaan järjestää 20.000 asukkaan väestöpohjalla (vrt. PARAS-laki). Niihin voidaan integroida perusterveydenhuoltoa tukevia erikoissairaanhoidon palveluita.

Sosiaalipalvelut ovat kehittämissinjauksissa jääneet liian vähälle huomiolle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuudistus tulee toteuttaa vasta kuntarakennemuudistuksen jälkeen. Sen vuoksi palvelurakennemuudistuksen toimeenpanoa tulee lykätä.